

ВАСПИТАЧ И ПОДСТИЦАЊЕ КРЕАТИВНОСТИ У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ

Резиме: У раду се приказују резултати испитивања мишљења васпитача о могућностима подстицања креативности деце предшколског узраста у дечјем вртићу. Циљ овог истраживања био је да се испитају имплицитне теорије васпитача о могућностима подстицања креативности у дечјем вртићу. Упитник са отвореним и затвореним питањима о концепту, манифестацијама и подстицању креативности у дечјем вртићу упућен је васпитачима (N=30). Прикупљени подаци обрађени су квалитативно и квантитативно. Резултати указују на промене у мишљењу васпитача, иако је уопштавање налаза отежано због мањег броја испитаника који су учествовали у испитивању. Код већег броја васпитача долази до усложњавања схватања креативности и сопствене улоге у развоју и подстицању креативности.

Кључне речи: васпитач, креативност, дечји вртић, подстицање креативности.

Увод

По мишљењу Шефер (2012), креативни потенцијал постоји код све деце и може се развијати кроз свакодневицу у којој постоје услови да се деца исказују кроз различите облике експресија, мишљења, активности и приступа решавању проблемских ситуација.

„Креативност се, најшире гледано, изражава у човековој способности самостваривања у свету који га окружује, у конструктивном и продуктивном мишљењу и понашању којим мења овај свет, а тиме и себе.“ (Каменов, Спасојевић, 2008: 212).

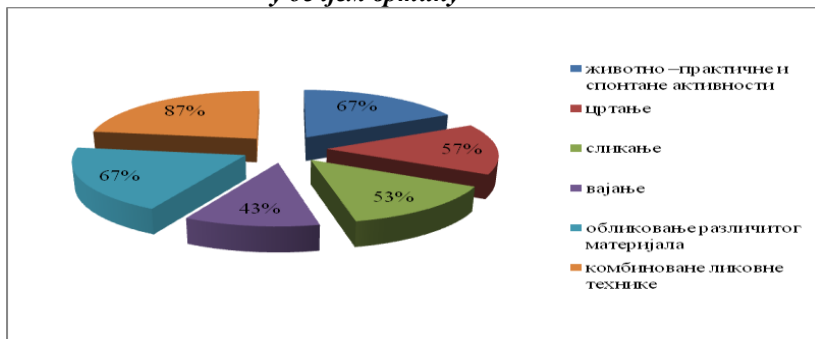
(Kemple & Nissenberg, 2000) наглашавају да предшколски узраст представља период када је бујност креативне имажинације детета на врхунцу, а неговање креативности представља кључни сегмент предшколског образовања.

Свет дететове маште и имагинативног мишљења, интуиције, радозналости и потребе за истраживањем чине развојне корене креативности. Развој креативности олакшава процес игре који је дизајниран тако да подстиче когнитивне и емоционалне компоненте стваралачког акта, као и дивергентно мишљење као начина мишљења које генерише мноштво идеја и асоцијација везаних за проблемску ситуацију (Guilford, 1968).

Копас-Вукашиновић (2005) истиче да се почетак научног истраживања креативности везује се за Гилфордову теорију која појмовима флуентности, оригиналности, флексибилности и дивергентног мишљења објашњава појам креативности.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

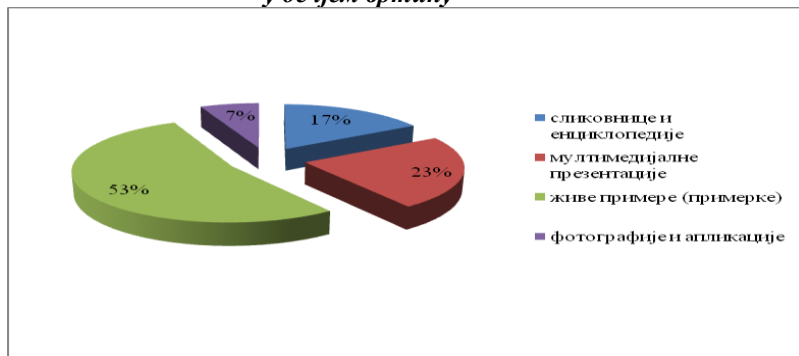
Активности васпитача за подстицање креативности у дејем вртићу

Графикон 1. Активности васпитача за подстицање креативности у дејем вртићу

Истраживањем се дошло до следећих резултата: 67% васпитача користи животно – практичне и спонтане активности, 57% користи цртање, 53% сликање, 43% вајање, 73% обликовање материјала, а чак 87% васпитача користи комбиноване ликовне технике за подстицање креативности деце васпитно-образовном раду.

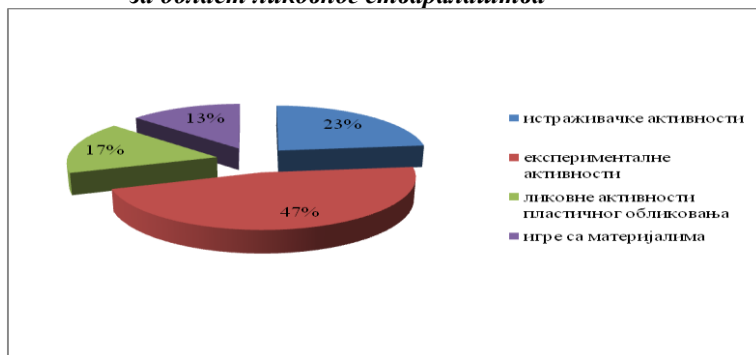
Дидактичка средства за подстицање креативности у дејем вртићу

Графикон 2. Дидактичка средства за подстицање креативности у дејем вртићу

Одговори које смо добили на питање у вези употребе дидактичких средстава за подстицање креативних активности показују следеће: 17% васпитача користи сликовнице и енциклопедије, 23% анкетираних васпитача мултимедијалне презентације, чак 53% живе примерке и 7% васпитача користи фотографије и апликације као дидактичка средства за подстицање креативности деце.

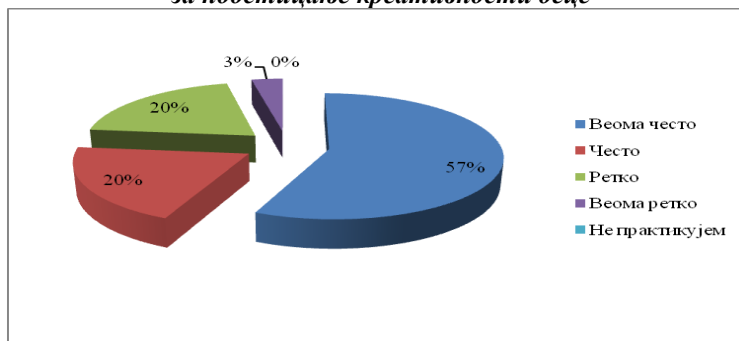
**Примарни типови активности у подстицању креативности
за област ликовног стваралаштва**

Графикон 3. Примарни типови активности у подстицању креативности за област ликовног стваралаштва

Добијени резултати истраживања у вези типова активности које васпитачи организују у области подстицања креативности деце: 23% васпитача користи истраживачке активности као примарне, 47% васпитача примарност даје експерименталним активностима, 17% ликовним активностима пластичног обликовања, а 13% сматра примарним игре са материјалима

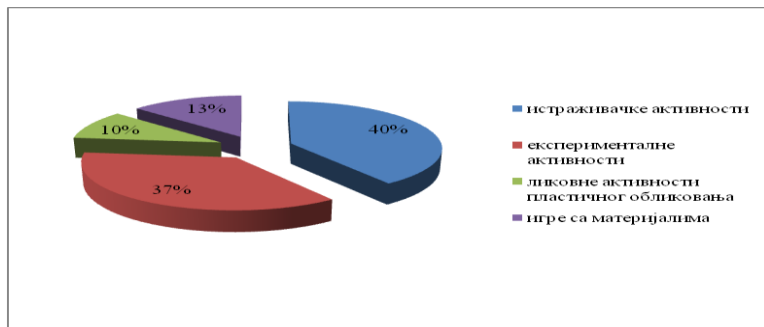
**Учесталост коришћења дидактичког материјала
за подстицање креативности деце**

Графикон 4. Учесталост коришћења дидактичког материјала за подстицање креативности деце

Добијени резултати истраживања у вези учесталости коришћења дидактичког материјала за подстицање креативности деце су показали да их 57% васпитача веома често користи, 20% васпитача често, 20% васпитача ретко, 3% веома ретко и ниједан васпитач се није изјаснио да не практикује дидактички материјал за подстицање креативних активности.

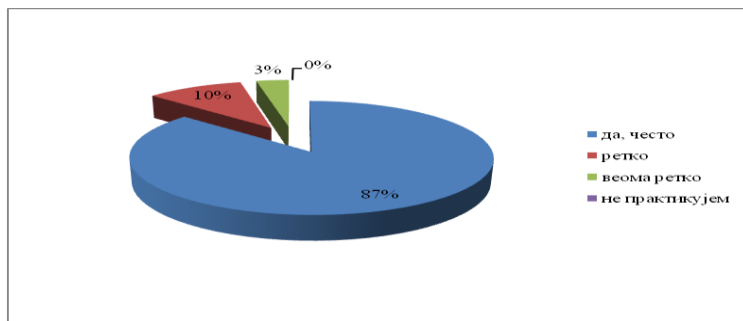
Најпримереније активности за мотивисање деце на креативност

Графикон 5. Најпримереније активности за мотивисање деце на креативност

Резултати који се односе на мотивацију деце за поједине креативне активности су показали следеће: 40% испитаних васпитача сматра да су истраживачке активности најпримереније за мотивисање деце при реализацији креативних активности, 37% сматра да су то експерименталне активности, 10% васпитача истиче значај ликовних активности пластичног обликовања, а 13% васпитача сматра да игре са материјалима мотивишу децу на креативно изражавање.

Унапређивање ВОР-а у сарадњи са родитељима за подстицање креативности деце

Графикон 6. Унапређивање ВОР-а у сарадњи са родитељима за подстицање креативности деце

Када се посматрају добијени резултати о примени унапређивања ВОР-а уочавамо следеће: 87% испитаних васпитача често са родитељима примењује унапређивање ВОР-а у смислу проналажења најбољих облика рада за подстицање креативног изражавања у деце, 10% васпитача ретко користи сарадњу са родитељима у подстицању деце на креативност, а 3% веома ретко користи овај облик сарадње.

Закључак

Васпитачи поклањају пажњу подстицању креативности деце предшколског узраста, нарочито у области организовања ликовних активности деце. Резултати указују на промене у мишљењу васпитача, иако је уопштавање налаза отежано због мањег броја испитаника који су учествовали у испитивању. Код већег броја васпитача долази до усложњавања схватања креативности, сопствене улоге и укључивања родитеља у развој и подстицање креативног изражавања деце. Највећи подстицај и ангажовање од стране васпитача за развој креативности деце, очекује се у току самог рада када он, знајући индивидуалне способности сваког детета, усмерава и своје подстицаје. Васпитач указујући на могуће путеве различитих решења даје подршку и подстицај у самосталном истраживању деце.

Литература

- J. P. Guilford, J. P. (1968). *Intelligence, Creativity, and Their Educational Implications*. San Diego, Cal.: Robert R. Knapp, Publisher.
- Каменов, Е. & П. Спасојевић. (2008). *Предшколска педагогија*. Педагошки факултет у Бијељини, Бијељина.
- Kemple, K. & Nissenberg, S. (2000). Nurturing creativity in early childhood education: Families are part of it. *Early Childhood Education Journal*, 28(1), 67–71.
- Копас-Вукашиновић, Е. (2005). *Осујеђење креативности у ликовном изразу првака*. Зборник Института за педагошка истраживања, 2
- Šefer, J. (2012). Stvaralačko ponašanje. U J. Šefer i S. Ševkušić (ur.), *Stvaralaštvo, inicijativa i saradnja: Novi pristup obrazovanju* (str. 95–125). Beograd.

Mira Jovanović
Nataša Starčević

EDUCATOR AND ENCOURAGEMENT OF CREATIVITY IN KINDERGARTEN

Summary: The paper presents the results of teachers' views about the possibilities of stimulating the creativity among preschool children in kindergarten. The aim of this study was to examine teachers' implicit theories about the possibility of encouraging creativity in kindergarten. The questionnaire with open and closed questions about the concept, events and fostering creativity in kindergarten was sent to teachers (N=30). The collected data were analyzed qualitatively and quantitatively. The results indicate a change in the teachers' opinion, although the generalization of findings is difficult because of the small sample. The number of educators that have experienced change in perception of their own role in creativity encouragement and have broadened their view of creativity itself was proven by this study to be high. Research findings and provided experiences can be used in the design to support for teachers, aimed at encouraging creativity in kindergarten.

Key words: educator, creativity, kindergarten, encouraging creativity.